

Tristní stav znalecké činnosti v ČR v roce 2016

Sad Situation of Expert Activities in the Czech Republic in 2016

Príspevok bol publikovaný na konferencii ExFoS Brno 2016 ve dnech 29. a 30. ledna 2016. Pro časopis Soudní inženýrství byl aktualizován k červnu 2016 a rozšířen.

ABSTRAKT: V příspěvku je analyzován současný alarmující tristní stav řízení znalecké činnosti. Díky nově zavedeným sankcím hrozícím znalcům podle poslední novely zákona o znalcích a tlumočnících, a také již 14 let zastaralým neuvěřitelně nízkým sazbám za znalecké úkony pro orgány veřejné moci se rapidně snižují počty znalců ve velké většině znaleckých oborů. Průměrný věk znalců je mezi 60 a 70 lety, mladší si hledají jinou, lépe placenou činnost, s menší náročností odbornou i morální, na činnost znaleckou nereflují, takže znalecká obec průběžně stárne a výrazně klesají počty znalců a znaleckých ústavů. Ministerstvo spravedlnosti přitom má již od roku 2012 uloženo novelizovaným zákonem č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících vydat novou prováděcí vyhlášku, doposud však vydána není.

KLÍČOVÁ SLOVA: znalec, znalecký ústav, znalecký posudek, zákon o znalcích a tlumočnících, odměňování znalců

ABSTRACT: The paper is to analyze the current alarming state of poor management expert activities. Thanks to newly introduced sanctions threatened by the experts with the latest amendment to the law on experts and interpreters, and 14 years outdated incredibly low rates for acts of the expert for public authorities to sharply reduce the number of experts in the vast majority of expert fields. The average age of experts is between 60 and 70 years, the younger you are looking for a different, better paid job, with less intensive professional and moral activity and do not reflect the expert, so expert community continually aging. Significantly decrease the number of experts and expert institutions. While the Ministry of Justice has since 2012 saved the amended law no. 36/1967 Coll., On experts and interpreters to issue a new executive decree, but so is issued.

KEYWORDS: expert, expert institute, expert opinion, act on experts and interpreters

1. POČTY ZNALCŮ A ZNALECKÝCH ÚSTAVŮ V ČR

Problematicke stavu znalecké činnosti, předpisů a znaleckého se v minulosti věnovala již řada příspěvků jak na konferencích ExFoS, tak i v časopisu Soudní inženýrství¹⁾. V lednu 2016 bylo v ČR zapsáno v seznamech celkem 9 380 znalců – fyzických osob (z toho 2 777 znalců, což je cca 30 % z celkového počtu, se věnuje odvětví Ceny a odhady nemovitostí v oboru Ekonomika).

¹⁾ Viz např. příspěvky v časopisu Soudní inženýrství č. 1/1992, 2–3/1997, 5–6/1997, 9/1997, 10/1997, 1/1998, 2/1998, 5/1998, 9–10/1998, 1/1999, 5/1999, 3/1999, 2/2000, 6/2000, 1/2001, 4/2002, 6/2003, 2/2004, 3/2004, 4/2004, 5/2004, 3/2005, 1/2006, 2/2006, 4/2006, 5/2006, 1/2007, 5/2007, 1/2008, 3/2008, 1/2009, 2/2009, 6/2009, 1/2010, 3/2010, 6/2010, 2–3/2011, 5–6/2011, 1/2012, 2/2012, 3/2012, 4/2012, 1/2013, 3/2013, 1/2014, 2–3/2014, 4/2014,

Koncem června 2016 je celkový počet již jen 9275, tedy pokles o dalších 105 znalců. Znaleckých ústavů prvního oddílu (ústavy specializované na znaleckou činnost) je 135, ústavů druhého oddílu (vědecké ústavy, vysoké školy ap.) celkem v lednu 183, v červnu 176²⁾. V tab. 1 je přehled celkového počtu znalců v letech 2007 až 2016, v tab. 2 pak počty 2007 a 2016 podle jednotlivých oborů, v některých případech i specializací. V tab. 3 a 4 resp. na obr. 3 a 4 je přehled ústavů od roku 2008. Pro názornější představu jsou tabulky doplněny grafy, zachycujícími vývoj celkového počtu znalců a znaleckých ústavů od základního roku 2007 resp. 2008.

²⁾ Seznam MF vykazuje u druhého oddílu počet 182, z toho však 6 je duplicitních (samostatně je ústav a samostatně odpovědná osoba); u prvního oddílu je takový záznam jeden.

Tab. 1 Počty znalců celkem v ČR v letech 2007 až 2016 (zdroj dat: www.justice.cz, zpracování vlastní).

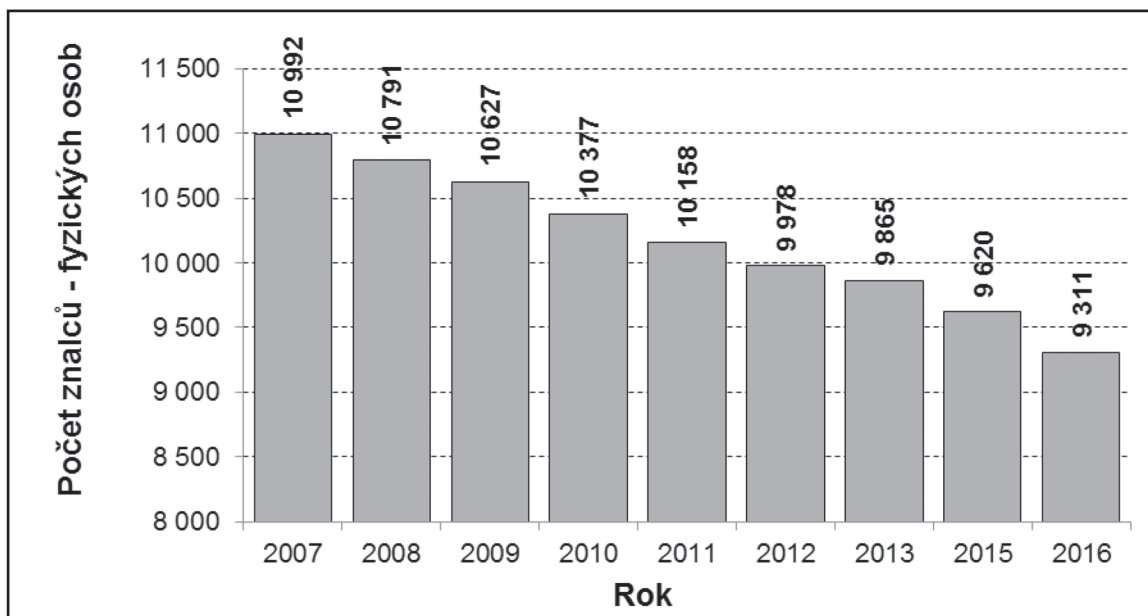
Table 1 Total numbers of experts in the Czech Republic from 2007 to 2016.

Rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2015	2016
Počet znalců	10 992	10 791	10 627	10 377	10 158	9 978	9 865	9 620	9 311
Procent	100 %	98 %	97 %	94 %	92 %	91 %	90 %	88 %	85 %

Tab. 2 Porovnání počtu znalců jednotlivých oborů 2007 a 2016 (zdroj dat: www.justice.cz, zpracování vlastní)

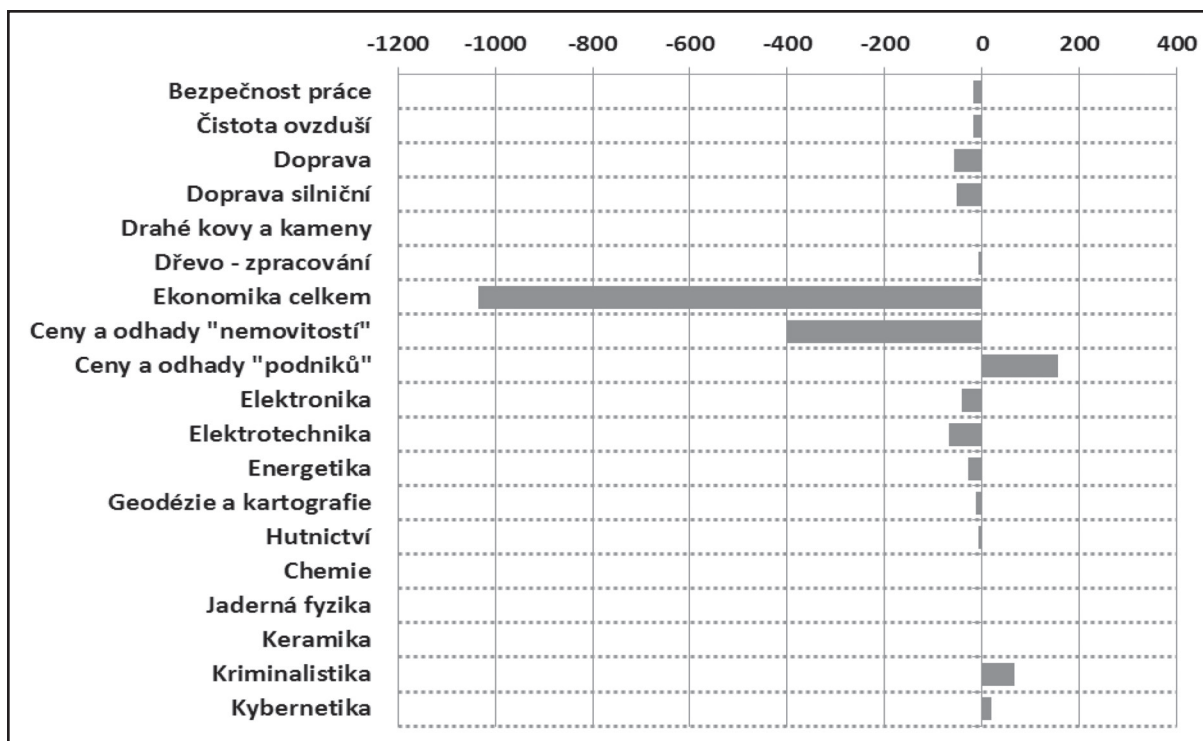
Table 2 Comparison of Experts individual disciplines 2007 and 2016.

Č.	Obor (odvětví)	2007	2016	Nárůst od r. 2007	Nárůst od r. 2007 (%)
1	Bezpečnost práce	135	117	-18	-13,3
2	Čistota ovzduší	54	36	-18	-33,3
3	Doprava	413	355	-58	-14
	Doprava silniční	359	308	-51	-14,2
4	Drahé kovy a kameny	44	43	-1	-2,3
5	Dřevo – zpracování	61	54	-7	-11,5
6	Ekonomika celkem	7 361	6 326	-1 035	-14,1
	Ceny a odhady „nemovitostí“	3 178	2 777	-401	-12,6
	Ceny a odhady „podniků“	120	276	156	130
7	Elektronika	169	128	-41	-24,3
8	Elektrotechnika	245	178	-67	-27,3
9	Energetika	112	83	-29	-25,9
10	Geodézie a kartografie	59	46	-13	-22
11	Hutnictví	18	10	-8	-44,4
12	Chemie	89	86	-3	-3,4
13	Jaderná fyzika	1	1	0	0
14	Keramika	6	4	-2	-33,3
15	Kriminalistika	86	153	67	77,9
16	Kybernetika	140	160	20	14,3
17	Kůže a kožešiny	31	27	-4	-12,9
18	Lesní hospodářství	250	203	-47	-18,8
19	Meteorologie	4	4	0	0
20	Obaly	3	2	-1	-33,3
21	Ochrana přírody	176	184	8	4,5
22	Paliva	13	10	-3	-23,1
23	Papír	4	2	-2	-50
24	Patenty a vynálezy	94	54	-40	-42,6
25	Písmoznalectví	20	26	6	30
26	Potravinářství	31	30	-1	-3,2
27	Požární ochrana	76	69	-7	-9,2
28	Právní vztahy k cizině	4	3	-1	-25
29	Projektování	114	92	-22	-19,3
30	Ropa – zpracování	1	1	0	0
31	Sklo	6	5	-1	-16,7
32	Služby	16	20	4	25
33	Spoje	32	24	-8	-25
34	Sport	38	52	14	36,8
35	Stavebnictví	1 829	1 532	-297	-16,2
36	Strojírenství	1 096	885	-211	-19,3
37	Střelivo a výbušniny	63	61	-2	-3,2
38	Školství a kultura	297	251	-46	-15,5
39	Tabák	2	6	4	200
40	Tarifý dopravní	0	0	0	
41	Technické obory	237	202	-35	-14,8
42	Těžba	176	144	-32	-18,2
43	Textilie	27	26	-1	-3,7
44	Tiskařství	2	5	3	150
45	Umělecká řemesla	41	36	-5	-12,2
46	Vodní hospodářství	163	124	-39	-23,9
47	Zařízení národní obrany a bezpečnosti	3	4	1	33,3
48	Zdravotnictví	1 428	1 188	-240	-16,8
	Soudní lékařství	81	78	-3	-3,7
49	Zemědělství	303	232	-71	-23,4
50	Sociální vědy – politologie	xx	5		

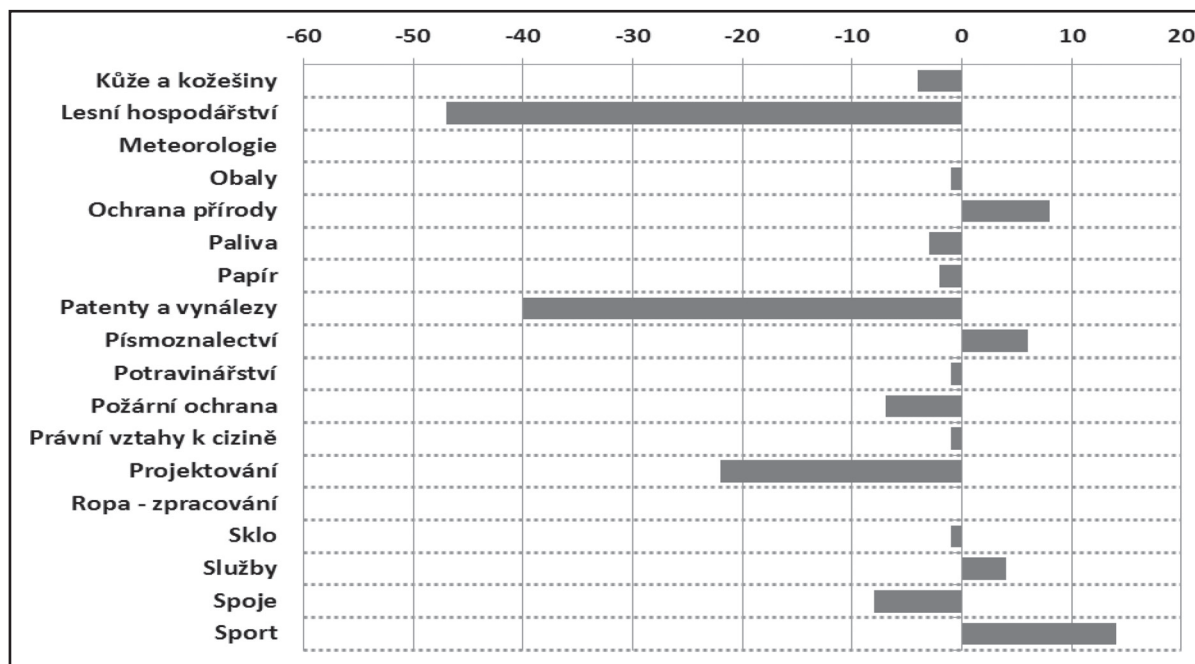
Obr. 1 Celkový počet znalců v letech 2007 až 2016 (zdroj dat: www.justice.cz, zpracování vlastní).

Figure 1 The total number of experts from the years 2007 to 2016.

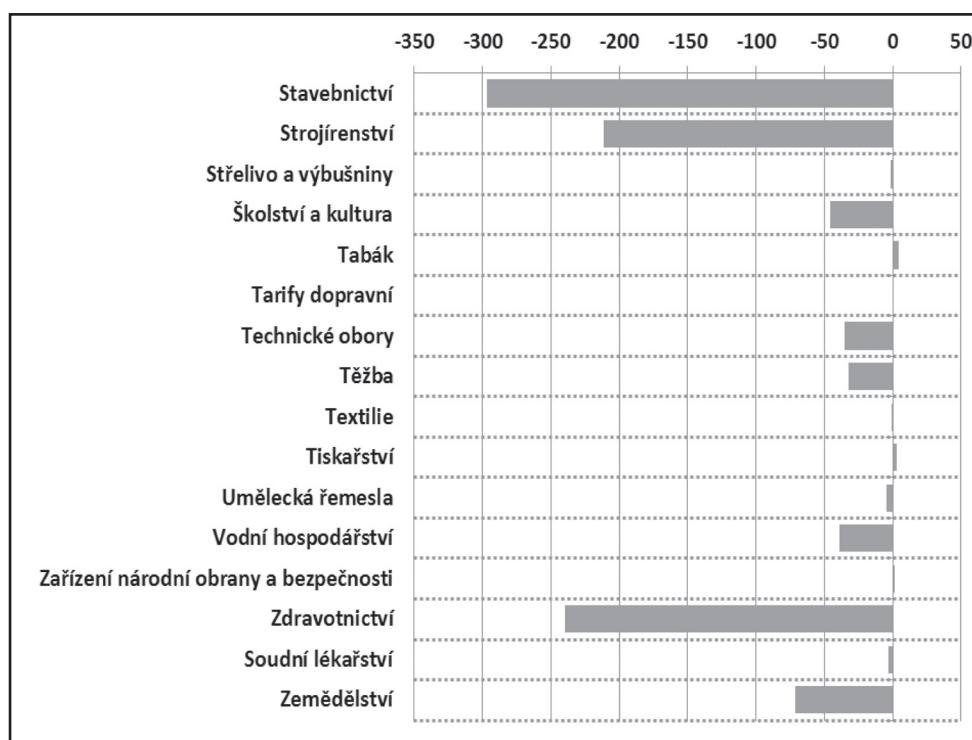

Obr. 2a Nárůst resp. pokles počtu znalců jednotlivých oborů 2007–2016 – část I. (zdroj dat: www.justice.cz, zpracování vlastní).

Figure 2a Increase respectively decrease in the number of experts individual disciplines 2007–2016 – part I.

Obr. 2b Nárůst resp. pokles počtu znalců jednotlivých oborů 2007–2016 – část II. (zdroj dat: www.justice.cz, zpracování vlastní).
Figure 2b Increase respectively decrease in the number of experts individual disciplines 2007–2016 – part II.

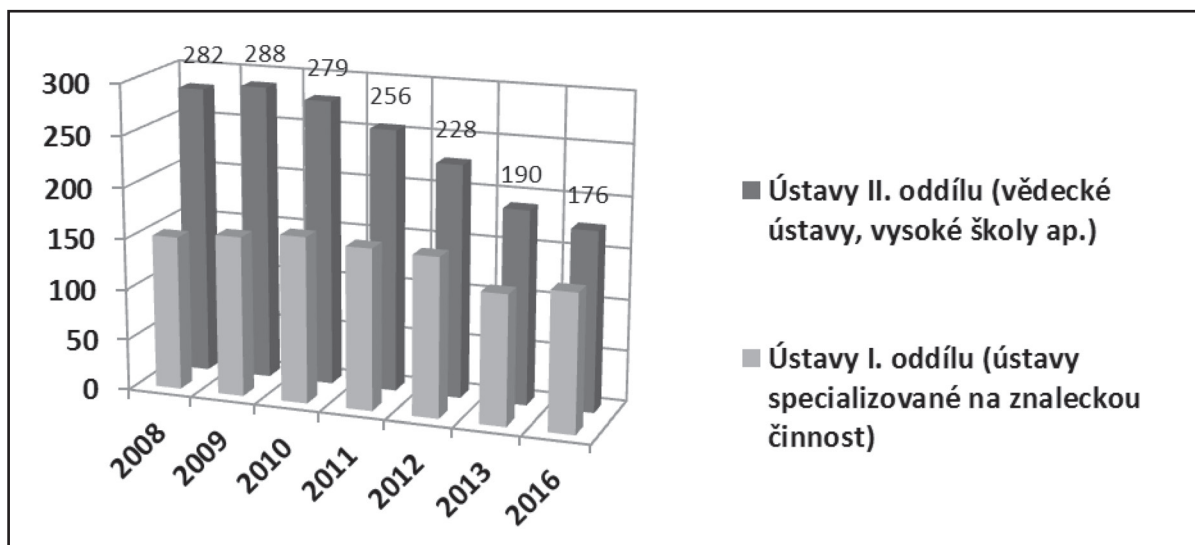
Obr. 2c Nárůst resp. pokles počtu znalců jednotlivých oborů 2007–2016 – část III. (zdroj dat: www.justice.cz, zpracování vlastní).
Figure 2c Increase respectively decrease in the number of experts individual disciplines 2007–2016 – part III.

Tab. 3 Počty znaleckých ústavů celkem v ČR k 17. 1. 2016 a porovnání s rokem 2008

(zdroj dat: www.justice.cz, zpracování vlastní).

Table 3 Number of expert institutes in the Czech Republic for a total of 17. 1. 2016 and compared to 2008.

Druh ústavu	2008	2016	Změna počtu	Změna procent
Ústavy I. oddílu (ústavy specializované na znaleckou činnost)	151	135	-16	-11
Ústavy II. oddílu (vědecké ústavy, vysoké školy ap.)	282	176	-106	-38

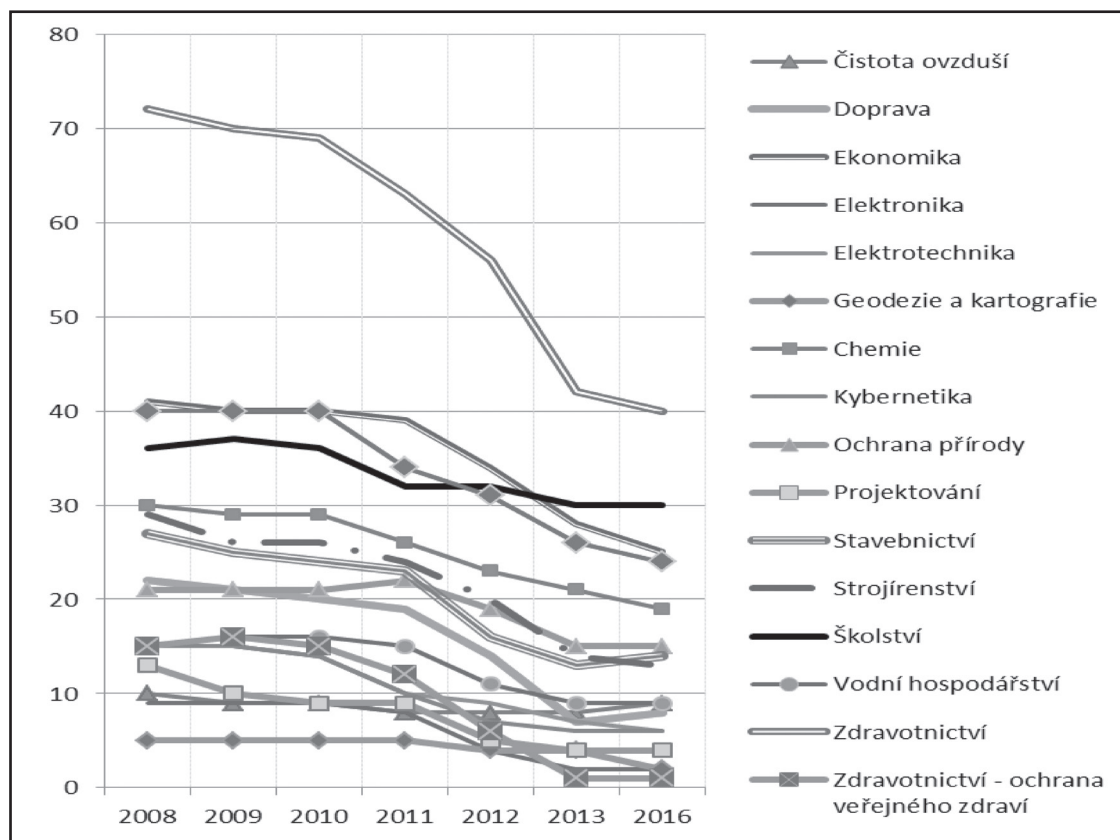
Obr. 3 Počty znaleckých ústavů v letech 2008 až 2016 (zdroj dat: www.justice.cz, zpracování vlastní).
Figure 3 Number of expert institutes in 2008–2016.

Tab. 4 Přehled počtu znaleckých ústavů vybraných specializací v letech 2008 až 2016
(zdroj dat: www.justice.cz, zpracování vlastní).

Table 4 Overview of selected expert institutes specializing in the years 2008–2016.

Obor	Znalecké ústavy I. oddíl – ostatní ústavy								Nárůst od r. 2008 (%)
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2016	Nárůst od r. 2008	
Doprava	11	10	10	10	7	6	7	–4	–36
Ekonomika	95	101	105	107	106	99	99	4	4
Chemie	2	2	2	1	1	0	0	–2	–100
Kybernetika	2	2	3	3	3	4	5	3	150
Písmoznalectví	3	2	2	1	1	0	0	–3	–100
Strojírenství	14	15	15	15	12	7	8	–6	–43
Zemědělství	3	3	3	2	1	0	1	–2	–67

Obor	Znalecké ústavy II. oddíl – vysoké školy a vědecké ústavy								Nárůst od r. 2008 (%)
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2016	Nárůst od r. 2008	
Čistota ovzduší	10	9	9	8	8	8	9	–1	–10
Doprava	22	21	20	19	14	7	8	–14	–64
Ekonomika	41	40	40	39	34	28	25	–16	–39
Elektronika	9	9	9	8	4	2	2	–7	–78
Elektrotechnika	15	15	14	10	9	7	6	–9	–60
Geodzie a kartografie	5	5	5	5	4	4	2	–3	–60
Chemie	30	29	29	26	23	21	19	–11	–37
Kybernetika	15	15	14	10	7	6	6	–9	–60
Ochrana přírody	21	21	21	22	19	15	15	–6	–29
Projektování	13	10	9	9	5	4	4	–9	–69
Stavebnictví	27	25	24	23	16	13	14	–13	–48
Strojírenství	29	26	26	24	20	14	13	–16	–55
Školství	36	37	36	32	32	30	30	–6	–17
Vodní hospodářství	15	16	16	15	11	9	9	–6	–40
Zdravotnictví	72	70	69	63	56	42	40	–32	–44
Zdravotnictví – ochrana veřejného zdraví	15	16	15	12	6	1	1	–14	–93
Zemědělství	40	40	40	34	31	26	24	–16	–40

Obr. 4 Vývoj počtu znaleckých ústavů II. oddílu (vysoké školy, vědecké instituce) u vybraných specializací v letech 2008 až 2016 (zdroj dat: www.justice.cz, zpracování vlastní).

Figure 4 Number of expert institutions II. section (universities, scientific institutions) of selected specializing in the years 2008–2016.

Z tabulek a grafů vyplývá trvalý pokles zájmu o znaleckou činnost v převážné většině oborů. U znaleckých ústavů je nejzřetelnější pokles jejich počtu v oborech, uvedených v tab. 4. Přitom v řadě oborů nejsou zapsány v seznamu ústavy žádné.

2. VĚKOVÉ SLOŽENÍ ZNALECKÉ OBCE

Autoři příspěvku provedli statistické hodnocení věku znalců, již jsou členy AZO – Asociace znalců a odhadců ČR, z.s. a EVU – Evropské společnosti pro výzkum a analýzu nehod, z.s., Národní skupina v ČR. Výsledky jsou zřejmé z tab. 5 a 6 resp. obr. 5 a 6; převážná většina těchto znalců je ve vyšším věku, průměr je mezi 60 a 70 lety.

Tab. 5 Věkové složení znalců – členů Asociace znalců a odhadců ČR, z.s. (data: AZO, zpracování vlastní).

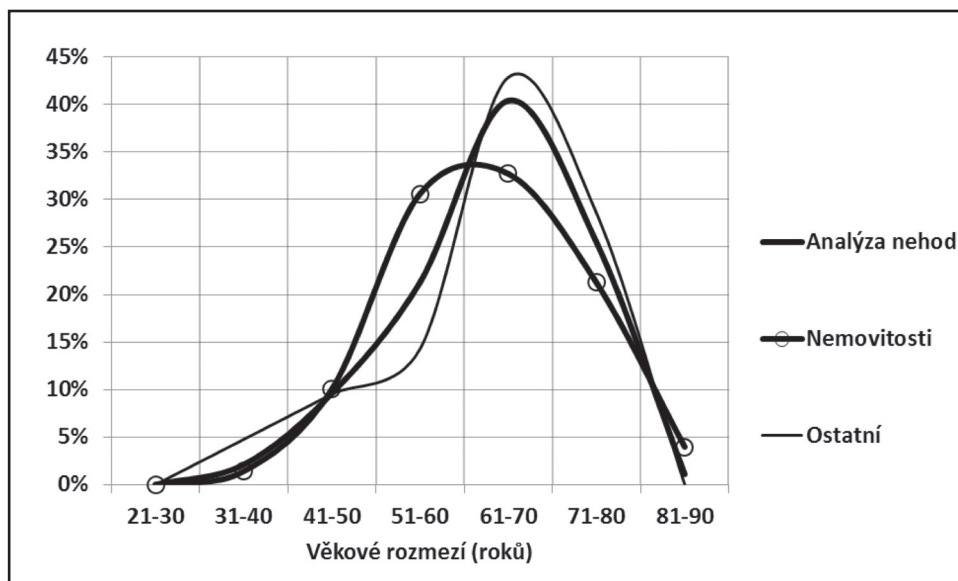
Table 5 The age composition of experts – members of the Association of Experts and Appraisers of the Czech Republic, registered association

Věk (roků)	21–30	31–40	41–50	51–60	61–70	71–80	81–90
Analýza nehod	0 %	2 %	10 %	21 %	40 %	26 %	1 %
Nemovitosti	0 %	1 %	10 %	31 %	33 %	21 %	4 %
Ostatní	0 %	5 %	10 %	14 %	43 %	29 %	0 %
AZO celkem	0 %	1 %	10 %	29 %	34 %	22 %	3 %

Tab. 6 Věkové složení znalců – analytiků silničních nehod, členů AZO a EVU (data: AZO a EVU, zpracování vlastní; duplicitní členství eliminováno).

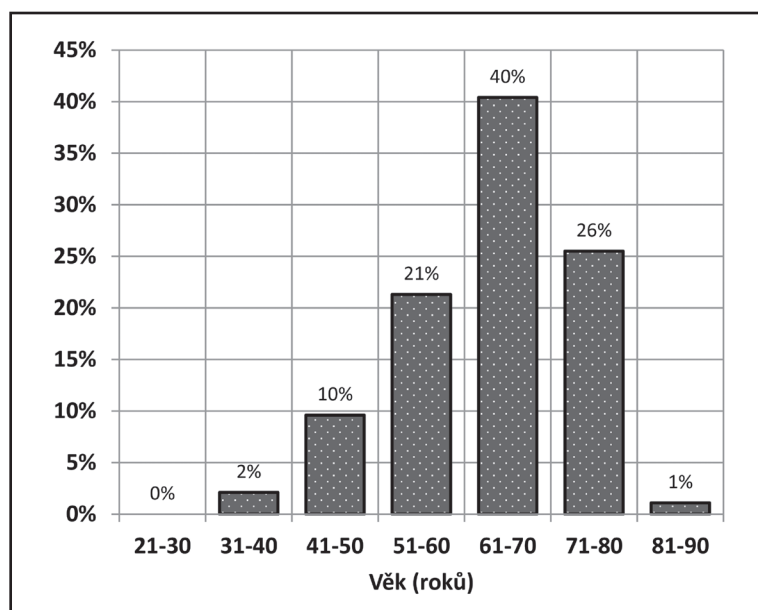
Table 6 The age composition of experts – members of AZO and EVU.

Věk	21–30	31–40	41–50	51–60	61–70	71–80	81–90
Procent	0 %	2 %	10 %	21 %	40 %	26 %	1 %

Obr. 5 Věkové složení znalců – členů Asociace znalců a odhadců ČR, z.s. (zdroj dat: AZO, zpracování vlastní).

Figure 5 The age composition of experts – members of the Association of Experts and Appraisers of the Czech Republic, registered association.

Obr. 6 Věkové složení znalců – analytiků silničních nehod, členů AZO a EVU (zdroj dat: AZO a EVU, zpracování vlastní; duplicitní členství eliminováno).

Figure 6 The age composition of experts – members of AZO and EVU.

3. PŘÍPRAVA NOVÉHO ZÁKONA O ZNALCÍCH

3.1 Úvodem

Zákon č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících, nepotřeboval dlouhá léta žádnou úpravu; první byla až zákonem č. 322/2006 Sb. v souvislosti s DPH. Přesto byla snaha zákon novelizovat, zřejmě zejména proto, že pocházel z doby před rokem 1989. Novelizace proběhla v roce 2006 (DPH u odměny znalce), 2010 (přidělení IČO všem znalcům, kteří je neměli) a pak v roce 2011 novelou č. 444/2011 Sb., již byl zákon změněn podstatně (sankce, pozastavení práva, zbavení mlčenlivosti, ...), i když základní principy byly ponechány.

Ministerstvo spravedlnosti přitom má již od roku 2012 uloženo novelizovaným zákonem č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících vydat novou prováděcí vyhlášku, doposud však vydána není (§ 26: *K provedení tohoto zákona upraví ministerstvo spravedlnosti řízení při jmenování a odvolání znalce (tlumočnicka), způsob vedení seznamů znalců a tlumočnicků a seznamů ústavů, zřizování a působnost sborů pro znalecké otázky, odměňování a poskytování náhrady nákladů, způsob kontroly odměňování a vedení deníků znalců a tlumočnicků a podrobnosti o výkonu znalecké a tlumočnické činnosti.*)

V současné době je připravován zákon nový; uvádíme stručně obsah posledního autorům dostupného návrhu. K návrhu zákona je navržena i prováděcí vyhláška a samostatná odměňovací vyhláška.

3.2 Návrh zákona v květnu 2016

3.2.1 *Vykonavatelé znalecké činnosti*

Podle návrhu novely zákona o znalcích (tedy již samostatný zákon pro znalce, bez tlumočnicků) budou existovat tři skupiny osob (právnických nebo fyzických), které budou moci vykonávat řádně znaleckou činnost. Kromě toho zůstalo ustanovení o přibrání osoby vykonávající znaleckou činnost jednorázově (znalec ad hoc, znalecký ústav ad hoc).

3.2.1.1 *Znalec*

Fyzická osoba, zapsaná v seznamu. Znalec může vykonávat znaleckou činnost samostatně nebo jako zaměstnanec, společník nebo člen znalecké kanceláře. Znaleckou činnost vykonává vždy samostatně, a to i v případě, že ji vykonává ve znalecké kanceláři. Pro jednání před orgány veřejné moci se může v odůvodněných případech nechat zastoupit jiným znalcem v témže oboru. Znalec má povinnost být pojištěn pro případ odpovědnosti za újmu způsobenou výkonem znalecké činnosti.

Znalcem by podle návrhu mohla být fyzická osoba, která:

- a) je odborně způsobilá k výkonu znalecké činnosti v daném oboru a odvětví, pro které má být zapsána, a zároveň dosáhla požadovaného vzdělání a délky praxe,
- b) je bezúhonná,
- c) má odpovídající materiální zázemí, které dává záruku řádného výkonu znalecké činnosti,
- d) je plně svéprávná,
- e) nebyla v posledních 3 letech potrestána sankcí vyškrtnutí ze seznamu,
- f) není v úpadku,
- g) má doručovací adresu na území České republiky,
- h) prokáže znalost českého jazyka v rozsahu nutném k výkonu znalecké činnosti, je-li tato osoba cizincem,
- i) složila vstupní zkoušku,
- j) po splnění podmínek uvedených pod písmeny a) až i) složila bez výhrady do rukou předsedy krajského soudu, nebo jím pověřené osoby, slib znalce.

Vstupní zkouška se má skládat z obecné části, kterou se ověřují zejména znalosti právních předpisů upravujících výkon znalecké činnosti a řízení, v nichž se znalecká činnost vykonává, a náležitostí znaleckého posudku, a části zvláštní, kterou se ověřují zejména znalosti z oboru a odvětví s přihlédnutím ke specializaci, pro kterou byla podána žádost, a schopnost vypracovat znalecký posudek.

Vstupní zkouška má být za poplatek a její vykonání MSp umožní do 6 měsíců od podání žádosti, jsou-li splněny ostatní podmínky. Kdo neuspěje, může do 1 měsíce od zjištění výsledku požádat o opakování. Toto proběhne nejdříve 6 měsíců od posledního pokusu; opakovat zkoušku je možné pouze jedenkrát. V případě neúspěchu je možno znovu o zápis do seznamu požádat po třech letech.

3.2.1.2 *Znalecká kancelář*

Znaleckou kancelář by podle návrhu mohla být obchodní korporace, která:

- a) bude vykonávat znaleckou činnost pomocí alespoň 1 znalce oprávněného k výkonu znalecké činnosti ve stejném oboru a odvětví a případně specializaci, pro které si žadatel podal žádost,

- b) má vypracována pravidla pracovních postupů zajišťujících řádný výkon znalecké činnosti,
- c) má odpovídající materiální i personální zázemí, které dává záruku řádného výkonu znalecké činnosti,
- d) je bezúhonná,
- e) není v úpadku,
- f) má doručovací adresu na území České republiky,
- g) nebyla v posledních 3 letech potrestána sankcí vyškrtnutí ze seznamu z důvodů uvedených v 27 odst. 2 písm. d); to platí i pro právního předchůdce žadatele.

Znalec by mohl být zaměstnancem, společníkem nebo členem pouze jedné znalecké kanceláře; takový znalec není oprávněn vykonávat současně znaleckou činnost samostatně.

Znalecká kancelář by měla být pojištěna pro případ odpovědnosti za újmu způsobenou výkonem znalecké činnosti; jak je to s pojištěním znalců pracujících ve znalecké kanceláři, kteří pak nemohou vykonávat činnost samostatně, má stanovit ministerstvo vyhláškou.

3.2.1.3 *Znalecký ústav*

Znaleckým ústavem by mohla podle návrhu být právnická osoba nebo její organizační složka, která je zapsána v seznamu znaleckých ústavů. Podmínky pro zapsání do seznamu jako znalecký ústav jsou navrženy takto:

- a) je vysokou školou nebo její součástí, veřejnou výzkumnou institucí, případně jinou osobou veřejného práva nebo její organizační složkou vykonávající vědeckovýzkumnou činnost v příslušném oboru a odvětví a případně specializaci alespoň po dobu 3 let bezprostředně předcházejících dni podání žádosti o zápis do seznamu, a to na úrovni zaručující vysokou odbornou kvalitu znalecké činnosti,
- b) je bezúhonný,
- c) má materiální i personální zázemí, které dává záruku řádného výkonu znalecké činnosti,
- d) má vypracována pravidla pracovních postupů zajišťujících řádný výkon znalecké činnosti,
- e) má radu instituce, vědeckou radu, uměleckou radu, či jiný obdobný odborný kolektivní orgán, který je způsobilý schvalovat znalecké posudky vypracované v budoucnu tímto žadatelem,
- f) není v úpadku,
- g) má doručovací adresu na území České republiky,
- h) nebyl v posledních 3 letech potrestán sankcí vyškrtnutí ze seznamu z důvodů uvedených v § 27 odst. 2 písm. d); to platí i pro právního předchůdce žadatele.

Je-li žadatelem o vznik znaleckého oprávnění a zápis do seznamu organizační složka státu, je podmínka pro zápis do seznamu uvedená pod písm. a) splněna rovněž, pokud prokáže odbornou způsobilost k výkonu znalecké činnosti v daném oboru a odvětví a případně specializaci jiným způsobem.

3.2.1.4 *Osoba vykonávající jednorázově znaleckou činnost*

Přibrání znalců ad hoc je upraveno podobně jako doposud.

3.2.2 Seznamy znalců, znaleckých kanceláří a znaleckých ústavů

Seznamy jsou vedeny elektronicky s možností dálkového přístupu. Údaje v nich jsou děleny na veřejné a neveřejné (k těm má přístup pouze MSp a krajský soud). Veřejnými údaji jsou veškeré identifikační a kontaktní informace, neveřejnými pouze údaje o udělených sankcích, nebylo-li rozhodnuto o jejich uveřejnění, zahájení správního řízení a údaj o důvodu a datu výmazu nebo výskrtnutí.

Do seznamu MSp rovněž zapíše fyzickou či právnickou osobu aniž by splnila uvedené podmínky, pokud prokáže, že získala v některém z členských států EU nebo Švýcarské konfederace oprávnění obdobné znaleckému oprávnění a složí vyrovnávací zkoušku.

3.2.3 Pojištění odpovědnosti

Znalec, znalecká kancelář i znalecký ústav (s výjimkou znaleckých ústavů MV, MO a PČR) mají povinnost být pojištěni pro případ odpovědnosti za újmu způsobenou výkonem znalecké činnosti po celou dobu výkonu této činnosti tak, aby výše pojistných částek byla úměrná možným škodám a újmám, které lze v rozumné míře předpokládat.

Minimální limit pojistného plnění z pojištění znalce, znalecké kanceláře a znaleckého ústavu pro jednotlivé obory a odvětví a podrobnosti o pojištění znalce, který je zaměstnancem, členem nebo společníkem znalecké kanceláře, a znalecké kanceláře stanoví ministerstvo vyhláškou. Znalec má povinnost doložit doklad o uzavření pojištění pro případ odpovědnosti za újmu:

- do 60 pracovních dnů ode dne od zápisu do seznamu,
- do konce kalendářního roku, který předchází kalendářnímu roku, na nějž se pojištění vztahuje,
- do jednoho týdne ode dne, kdy došlo ke změně, která zakládá povinnost změny pojištění,
- do jednoho týdne ode dne, kdy o to příslušný krajský soud nebo ministerstvo požádá.

Není-li tento doklad doložen, jedná se o důvod pro výskrtnutí ze seznamu.

Povinnost doložit pojištění je do 10 dnů od zápisu do seznamu.

Pojištění je v tomto návrhu paradoxně upraveno ve dvou paragrafech (17 a 46) ne zcela stejným způsobem.

3.2.4 Odmítnutí výkonu znalecké činnosti

Oproti stávající úpravě (kde je pouze odkaz na ustanovení o svědčích) má znalec v návrhu nového zákona o znalcích pouze tyto možnosti k odmítnutí podat posudek pro orgán veřejné moci:

- bylo rozhodnuto o pozastavení oprávnění,
- ne má znalecké oprávnění v oboru, odvětví nebo specializaci, ve kterém je potřebné úkon vykonat,
- mu počet dosud zadaných nezpracovaných znaleckých posudků neumožňuje vykonat další úkon řádně a včas,
- mu závažné zdravotní okolnosti nebo rodinné poměry neumožňují vykonat úkon řádně a včas.

Pro znalecké kanceláře a znalecké ústavy platí přiměřeně.

3.2.5 Způsob podání znaleckého posudku

Dle návrhu se znalecký posudek se podává písemně v listinné podobě nebo, souhlasí-li s tím zadavatel, písemně v elektronické podobě; lze jej podat též ústně do protokolu. Podává-li se znalecký posudek písemně v listinné podobě, musí být každé jeho vyhotovení vlastnoručně podepsané a musí být připojen otisk znalecké pečeti. Podává-li se znalecký posudek písemně v elektronické podobě, musí být každé jeho vyhotovení podepsáno uznávaným elektronickým podpisem, musí být připojen kvalifikovaný certifikát pro elektronický podpis, na kterém je uznávaný elektronický podpis založen a který obsahuje jméno znalce nebo název znalecké kanceláře nebo znaleckého ústavu a označení znalec, znalecká kancelář nebo znalecký ústav, a musí být opatřen kvalifikovaným elektronickým časovým razítkem. Kvalifikovaný certifikát, na kterém je založeno kvalifikované elektronické časové razítko, musí mít platnost nejméně 5 let ode dne vyhotovení znaleckého posudku.

Znalec by měl mít povinnost vyhotovit stejnopis písemně podaného znaleckého posudku a uschovat jej nejméně pod dobu deseti let ode dne podání znaleckého posudku; náklady na archivaci a její způsob po ukončení znalecké činnosti návrh neřeší. Podrobnosti týkající se způsobu podání znaleckého posudku má stanovit ministerstvo vyhláškou.

3.2.6 Náležitosti znaleckého posudku

Zde došlo v návrhu k podstatným změnám oproti stávající úpravě. Kromě ustanovení, že posudek musí být úplný, přezkoumatelný a pravdivý a že je umožněno jej podat v elektronické podobě, je navržena nová obsahová struktura:

- titulní strana,
- zadání,
- výčet podkladů,
- úvod,
- posudek,
- odůvodnění,
- závěr,
- přílohy potřebné k zajištění přezkoumatelnosti,
- znalecká doložka.

V případě, že byl znalecký posudek zpracován znaleckou kanceláří, musí být mezi osobami, které se podílely na zpracování, uveden a podepsán vždy alespoň jeden znalec, jehož pomocí znalecká kancelář vykonává znaleckou činnost, z oboru a odvětví, případně specializace, ve kterých byl znalecký posudek zpracován, a osoba oprávněná v této věci jménem znalecké kanceláře jednat.

Znalecký posudek zpracovaný znaleckým ústavem by musel být vzat na vědomí radou instituce, vědeckou radou, uměleckou radou či jiným obdobným odborným kolektivním orgánem; údaj o vzetí na vědomí znaleckého posudku v něm musí být uveden, a to včetně data a podpisu odpovědné osoby. Jak by to bylo s mlčenlivostí, úhradou páce členů této rady, s termíny pro toto ověření a zda je to u vysokých škol v souladu s úkoly vědecké rady podle zákona návrh neřeší.

Znalecký posudek musí být kromě odůvodněných případů zpracován v souladu s obecně uznávanými postupy a standardy daného oboru a odvětví.

Znalec je povinen písemný znalecký posudek na žádost orgánu

veřejné moci osobně stvrdit, doplnit nebo jeho obsah blíže vysvětlit. Na poslední stranu písemného znaleckého posudku připojí znalec znaleckou doložku.

Podrobnosti týkající se náležitostí znaleckého posudku stanoví ministerstvo vyhláškou.

3.2.7 Evidence znaleckých posudků

Nově se navrhuje zavedení evidence znaleckých posudků, jejímž správcem by bylo MSp. Zapisovanými údaji jsou:

- den zadání a podání posudku, případně den podání vysvětlení či doplňku,
- předmět ZP,
- obor a odvětví, ve kterých byl podán,
- označení zadavatele,
- označení znalce zpracovatele znaleckého posudku v případě, že byl znalecký posudek zadán znalecké kanceláři,
- evidenční číslo posudku,
- termín pro vyhotovení posudků,
- příslušné čj. orgánu veřejné moci,
- údaj o vyúčtovaném a přiznaném znalečném, a to i pokud byla sjednána smluvní odměna³⁾.

V neveřejné části evidence by měl být rovněž pro každého znalce veden

- celkový počet zpracovaných znaleckých posudků zadáných orgány veřejné moci v jednotlivých letech,
- celkový počet zpracovaných znaleckých posudků zadáných ostatními zadavateli v jednotlivých letech,
- celkový počet zpracovaných znaleckých posudků v jednotlivých letech,
- počet zadáných, dosud nezpracovaných znaleckých posudků zadáných orgány veřejné moci,
- počet zadáných, dosud nezpracovaných znaleckých posudků zadáných ostatními zadavateli,
- celkový počet zadáných, dosud nezpracovaných znaleckých posudků.

3.2.8 Pozastavení práva vykonávat znaleckou činnost

Oproti stávající úpravě se posunula hranice presumce viny v tom smyslu, že v případě zahájení trestního stíhání znalce v souvislosti se znaleckou činností se až do pravomocného rozhodnutí pozastavuje činnost automaticky⁴⁾ a pouze v případě trestního stíhání z jiných důvodů je to dáno na uvážení MSp nebo předsedy krajského soudu. Ohledně ev. náhrady za utrpěnou ztrátu finanční ani morální v případě neoprávněného podezření zde není ani zmínka.

3.2.9 Vyškrtnutí a výmaz ze seznamu

Zde se prakticky nic nemění, návrh nového zákona udává čtyři důvody pro vyškrtnutí ze seznamu, a to v případě, že znalec, znalecká kancelář nebo ústav:

- nesplňuje podmínky pro vznik znaleckého oprávnění,

- nedoloží doklad o uzavřeném pojištění odpovědnosti,
- nemůže ze zdravotních nebo jiných závažných důvodů dlouhodobě vykonávat znaleckou činnost nebo ji nemůže vykonávat řádně a oprávněně vykonávat znaleckou činnost nebylo pozastaveno,
- se dopustil přestupku, za který mu byl uložen trest vyškrtnutí ze seznamu,
- nebo není-li možno provést kontrolu z důvodu, že počet znaleckých posudků vypracovaných znalcem v uplynulých letech nepřesahuje tři znalecké posudky, orgán dohledu vyškrtne znalce pro nečinnost ze seznamu, neexistují-li důvody zvláštního zřetele hodné, pro které by tento znalec neměl být ze seznamu vyškrtnut; toto ustanovení neplatí, je-li znalec zapsán v seznamu méně než 5 let (skutečnost, že znalec nemůže ovlivnit, zda jsou mu znalecké posudky od orgánů veřejné moci zadány, předkladatel návrhu neuvažuje).

3.2.10 Odměňování znalecké činnosti

Zde se mění pouze odměňování v případě znaleckých posudků pro občany a organizace. V takovém případě musí být dohoda sjednána písemně předem tak, aby žádným způsobem nezávisela na výsledku. Znalec povinně uvede do posudku, zda byla smluvní odměna sjednána. Návrh příslušné vyhlášky při podávání posudků pro orgány veřejné moci uvádí:

Hodinová odměna

Není-li dále stanoveno jinak, znalci náleží za každou započatou hodinu práce účelně vynaložené na výkon znalecké činnosti částka ve výši 300 až 550 Kč.

Znalci v oboru zdravotnictví náleží za každou započatou hodinu práce účelně vynaložené na výkon znalecké činnosti částka ve výši 400 až 650 Kč.

Znaleckému ústavu náleží za každou započatou hodinu práce účelně vynaložené na výkon znalecké činnosti částka ve výši 500 až 750 Kč.

Hodinová odměna znalci nenáleží za úkony, za které přísluší paušální odměna.

Paušální odměna

Seznam úkonů, za které náleží znalci paušální odměna, a výše paušální odměny za daný úkon je stanovena v příloze č. 1 této vyhlášky:

1. Podání písemného stanoviska o rozpracovaném znaleckém posudku 200 Kč
2. Převzetí a obeznámení se s případem 500 Kč
3. Přesetřívání (nahlížení do registru, archivu a obdobné činnosti) 200 Kč
4. Obhlídka mrtvolky na místě 500 Kč
5. Pitva (včetně histologického vyšetření do 10 preparátů) 9 000 Kč
6. Histologické vyšetření každého dalšího preparátu nad rámec položky č. 4 150 Kč
7. Vyhodnocení a interpretace toxikologické analýzy 950 Kč
8. Zjištění krevní skupiny 250 Kč
9. Odborné pomocné práce laboranta do 10 histologických vzorků 550 Kč

³⁾ Bohužel zde není zmínka o zaplaceném znalečném, jen vyúčtovaném a přiznaném. Případy, kdy je znalečné přiznáno, ale pak není dlouho zaplacené, nejsou až tak výjimkou.

⁴⁾ Autorům článku je známo několik případů, kdy znalci byla činnost pozastavena a trestní stíhání bylo následně zastaveno. Znalec tak nemohl i několik let vykonávat znaleckou, tedy pro něj výdělečnou činnost.

10. Vyšetření každého dalšího preparátu laborantem nad rámec položky č. 9 50 Kč
 11. Provedení zápisu z pitvy 450 Kč
 12. Vyšetření živé osoby soudním lékařem 2 000 Kč

Odměna za položky 5. až 6. a 9. až 11. se zvyšuje o 20 % při výkonu pitvy těla za mimořádně obtížných okolností, zejména těla v pokročilém hnilobném rozkladu, exhumovaného těla, kosterních zbytků, infekčně závažných případů a dalších.

Odměna za položky 5. až 6. se zvyšuje o 50 %, provádí-li se pitva v den pracovního volna nebo pracovního klidu anebo v noci.

Příloha č. 2 návrhu – Paušální částky odměn za vybrané položky

1. tisk černobílý list A4 3 Kč
 2. tisk černobílý list A3 6 Kč
 3. tisk barevný list s obrazovým obsahem A4 23 Kč
 4. tisk barevný list s obrazovým obsahem A3 47 Kč
 5. fotografie 30 Kč
 6. zvukový záznam 1 vteřina 2 Kč
 7. obrazový záznam 1 vteřina 3 Kč
 8. obrazový záznam se zvukem 1 vteřina 4 Kč
 9. RTG snímek 150 Kč

Snížení odměny

U často se opakujících jednoduchých znaleckých úkonů spočívajících v odborném zjišťování v podstatě stejných či obdobných skutečností, zejména v provádění zkoušek pomocí speciálního zařízení, popřípadě laboratorního postupu, se snižuje hranice sazeb uvedených v § 2 odst. 1 a § 3 až o 30 %.

Mimořádné snížení či odepření odměny

Jestliže znalec provedl úkon opožděně či nekvalitně, může být odměna snížena až na polovinu. Jde-li o zvláště závažný případ nekvalitního provedení znaleckého úkonu, může být odměna snížena o více než 50 % nebo může být zcela odepřena.

Zvýšení odměny

Je-li znalecký posudek vzhledem k okolnostem případu mimořádně obtížný, může být ve zvláště odůvodněných případech odměna výjimečně zvýšena až o 20 %. Je-li nutné spěšné provedení znaleckého posudku, může být odměna zvýšena až o 50 %.

Pokud je pro zpracování znaleckého posudku nutné učinit znalecký úkon, který má být vykonán mimo sídlo znalce, přísluší tomuto znalci za čas strávený cestou do tohoto místa a zpět náhrada za ztrátu času ve výši 300 Kč za každou započatou hodinu. Tato náhrada za ztrátu času přísluší znalci rovněž, pokud bylo vykonání znaleckého úkonu v požadovaném místě a termínu zrušeno až poté, co se znalec na toto místo dostavil.

Pokud bylo provedení znaleckého úkonu v daném místě zpožděno bez zavinění znalce, přísluší tomuto znalci za čas strávený čekáním na vykonání úkonu náhrada za ztrátu času obdobně.

3.2.11 Státní dohled

Nově je navrženo zavedení státního dohledu nad znaleckou činností, který by provádělo MSp a příslušný krajský soud. Provádí se nejméně každých pět let kontrola nejméně tří náhodně vybraných znaleckých posudků, zda jsou zpracovány v souladu s právními

předpisy a obecně uznávanými postupy, standardy a pravidly daného oboru a odvětví. V případě závažných nedostatků je rozhodnuto o vyškrtnutí ze seznamu⁵⁾.

Dále je upraveno fungování poradních sborů obdobně, jako je současná praxe.

3.2.12 Přestupky a správní delikty

Zde nedošlo k zásadním změnám oproti stávající úpravě po novele č. 444/2011 Sb. Nově se lze přestupku dopustit tím, že posudek nemá všechny požadované náležitosti, a neplněním oznamovací povinnosti.

Pokud nějaké porušení zákona nelze posoudit jako vyjmenovaný správní delikt nebo přestupek podle zákona o přestupcích, lze udělit výstrahu, tedy jakési upozornění na nedostatek, se stanovením lhůty k jeho odstranění.

3.2.13 Přejícná ustanovení

Pro stávající znalce a znalecké ústavy I. a II. oddílu by platilo, že jsou zapsáni podle nového zákona na tři roky, a to znalecké ústavy I. oddílu jako znalecké kanceláře. Po uplynutí této doby právo zaniká, pokud nedošlo k novému zápisu na základě žádosti podle tohoto zákona. Pokud si stávající znalec požádá o zapsání v tomto přechodném období, považuje se odborná část vstupní zkoušky za splněnou.

3.3 Prováděcí vyhláška

V návrhu několika vyhlášek je uvedeno:

- Vstupní zkouška:
 - Placený jednodenní kurz znaleckého minima na Justiční akademii zakončený obecnou částí zkoušky.
 - U poradních sborů odborná část; zřejmě bude v jejím rámci na místě zpracován znalecký posudek, výjimku mají absolventi specializačního studia, kteří mohou mít posudek ze studia již s sebou – opět placená zkouška.
- Rozdílová zkouška (pro žadatele – znalce/ústavy – z území mimo ČR).
- Pojištění – u stanovení minimální částky bude zohledněn počet oborů znalce/kanceláře/ústavy⁶⁾.
- Pečeť a elektronický podpis – opět zůstalo ustanovení o potvrzení opravňujícím k zadání výroby pečeti – výrobci to přitom nikdy nepotřebují vidět. Nově možnost kvalifikovaného elektronického podpisu + časového razítka. Datová schránka není zmíněna.
- Náležitosti posudku – hovoří se o standardech pro jednotlivé obory, dále struktura posudku, ne zcela v souladu s navrhovaným zněním zákona. Při oceňování podniků navrhuje autor textu vždy nejméně tři znalce, popř. znalecký ústav.

⁵⁾ Bude-li znalecká činnost upravena zákonem v této podobě, lze očekávat další úbytek znalců, ale pokud by zůstal stav na stávající úrovni, tedy cca 9,5 tisíce znalců a znaleckých ústavů, znamenalo by to ročně zkontrolovat průměrně 5700 znaleckých posudků. Kontrolou jsou zákonem pověřeny MSp a krajské soudy. Další komentář asi netřeba.

⁶⁾ Zde by asi spíše než počet oborů, pro které je daný znalec/kancelář/ústav zapsán bylo lépe zohlednit, o jaké obory jde. Těžko si lze představit, že znalec, který umí zpracovávat posudky ve třech oborech, způsobí větší škodu, než znalec, který je jen v jednom. Spíše je to závislé na konkrétní činnosti a počtu zpracovávaných posudků.

- Vznik znaleckého oprávnění – MSp zveřejní seznam doporučených specializací, vyhláška stanoví seznam dokladů, které bude třeba k žádosti doložit.
- Poradní sbory – min. tříčlenné, funkční období tříleté.

Vyhláška, kterou se stanoví seznam znaleckých oborů a odvětví, podmínky odborné způsobilosti pro výkon znalecké činnosti a převodní tabulka je uvedena na str. 11–312 předkládaného souboru.

V současné době upravuje znalecké obory a odvětví vyhláška č. 123/2015 Sb., kterou se stanoví seznam znaleckých oborů a odvětví pro výkon znalecké činnosti; ta členění prakticky převzala ze Směrnice ministerstva spravedlivosti ČR ze dne 15. února 1973, čj. 10/73-kontr., o organizaci, řízení a kontrole znalecké a tlumočnické činnosti. Porovnání stávajícího a navrhovaného členění je uvedeno v tabulce.

Vyhláška	stávající, pro		navržená
	znalce	znal. ústavy	
Počet znaleckých oborů	51	93	53
Počet odvětví po rozdělení některých oborů	132	nerozděleno	756

Návrh nového rozdělení znaleckých oborů na odvětví je velmi detailní a je za ním vidět obrovskou snahu o preciznost. Obáváme se však, že bude v praxi jen problematicky využitelný, a to zejména z těchto důvodů:

- pro zadavatele (soud, policie, ...) bude problematické, v řadě případů prakticky nemožné, vyznat se v přemíře odvětví;
- některá navržená odvětví se navíc vzájemně prolínají; například u nejfrekventovanějšího oboru oceňování nemovitostí jsou navržena v oboru ekonomika mj. odvětví:
 - Oceňování majetku a služeb,
 - Oceňování nemovitých věcí,
 - Oceňování nemovitých věcí rozpočtováním,
 - Oceňování nemovitých věcí starožitností,
 - Oceňování nemovitých věcí umělecká díla,
 - Oceňování pozemků a staveb a škod na nich,
 - Oceňování nemovitých věcí kulturní památky, sbírky muzejní povahy, předměty kulturní hodnoty.

Přitom například:

- všechny uvedené věci jsou majetkem (tedy spadají pod první odrážku), a patří tam i podniky a další zde neuvedené druhy,
- oceňování nemovitých věcí rozpočtováním má zaprvé vadný název, rozpočtují se jen stavby, nemovitými věcmi jsou pozemky. Dále pak tato problematika je součástí odvětví oceňování věcí nemovitých, obdobně jako stanovení výše škody.

Domníváme se, že by bylo podstatně vhodnější ponechat stávající členění oborů a odvětví, detaily pak ponechat na dohodě zadavatele se znalcem, zda je pro daný případ odborníkem. K tomu viz i ustanovení § 2950 Občanského zákoníku o škodě způsobené informací nebo radou.⁷⁾

⁷⁾ „Kdo se hlásí jako příslušník určitého stavu nebo povolání k odbornému výkonu nebo jinak vystupuje jako odborník, nahradí škodu, způsobí-li

Pokud se týká požadované praxe, je v návrhu požadováno zpravidla 10 let po ukončení vysokoškolského studia. Uvažujeme-li ukončení zpravidla při pětiletém studijním programu ve 24 až 25 letech, pak by znalec mohl být jmenován nejdříve ve 34 letech. Přitom například podle § 60 zákona o soudech a soudcích č. 6/2002 Sb. soudce může být jmenován již v den dosažení 30 let věku. Také na znalce byl za první republiky i dříve stejný požadavek dosažení 30 let věku. Požadovaná dlouhá praxe uchazeče spíše odrazuje, jak je možno vypořádat již nyní. Domníváme se, že by na jmenování znalců mělo být kladeno obdobné měřítko jako na soudce, buď dosažení 30 let věku, nebo 5 let praxe.

4. AKTUÁLNÍ PROBLÉMY ZNALECKÉ ČINNOSTI

4.1 Znalečné

4.1.1 Znalečné u znalců – fyzických osob

Problematika znalečného je již leta stále vážnějším evergreenem. Jak je obecně známo, pro odměny za znalecké úkony v současnosti platí dva režimy:

- pokud je zadavatelem orgán veřejné moci, použijí se hodinové sazby dle §§ 16, 20, 21 a 23 až 28 vyhlášky č. 37/1967 Sb.;
- v ostatních případech je znalečné sjednáváno dohodou.

V druhém případě nejsou prakticky problémy, s výjimkou situací, kdy není předem uzavřena písemná smlouva.

Složitější je situace, kdy je znalecký úkon vyžádán orgánem veřejné moci. Vyhláška ministerstva spravedlnosti č. 37/67 Sb., k provedení zákona o znalcích a tlumočnících, ve znění vyhlášek č. 11/1985 Sb., č. 184/1990 Sb., č. 77/1993 Sb. a č. 432/2002 Sb., jež mj. upravuje znalečné (tj. odměny a náhrady nákladů) byla naposled novelizována k 1. 1. 2003. Třináct let tedy již platí beze změny sazby pro znalce dle § 16 vyhlášky ve výši 100 až 350 Kč za hodinu práce podle náročnosti znaleckého úkonu a podle míry odborných znalostí, které bylo nutné k jeho podání vynaložit. Sazby je možno podle § 20 vyhlášky:

1. Ve zvlášť odůvodněných případech výjimečně přiměřeně zvýšit až o 20 %, je-li znalecký posudek vzhledem k okolnostem případu mimořádně obtížný.
2. Zvýšit až o 10 %, jde-li o posudek, kterým je přezkoumáván posudek jiného znalce.
3. Zvýšit až o 50 %, je-li nutné spěšné provedení úkonu, nebo bylo-li znalci uloženo úkon provést v den pracovního volna nebo pracovního klidu anebo v noci; spěšné provedení musí být předem vyžádáno.

Zvýšení podle odstavců 1, 2 a 3 lze slučovat; o jeho přiznání rozhoduje zadavatel. Výjimečné maximum zvýšení je tedy 80 %, takže po tomto zvýšení by sazba byla 180 až 630 Kč za hodinu. Realitou ovšem je, že dosáhnout přiznání takové sazby orgánem veřejné moci je prakticky nepředstavitelné. Orgán veřejné moci je přitom oprávněn

ji neúplnou nebo nesprávnou informací nebo škodlivou radou danou za odměnu v záležitosti svého vědění nebo dovednosti. Jinak se hradí jen škoda, kterou někdo informací nebo radou způsobil vědomě.“

stanovit odměnu v rámci sazby snížené až na polovinu, jestliže znalec provedl úkon opožděně nebo nekvalitně. Jde-li o zvlášť závažný případ nekvalitního provedení úkonu, může státní orgán odměnu odepřít.

Přitom v roce 2002 byla dle ČSÚ průměrná mzda v ČR 15 911 Kč, v době dokončení tohoto příspěvku pak 28 152 Kč, nárůst tedy činí 77%! **Zřejmě stačí vytvořit nátlakovou skupinu a své požadavky medializovat.**

Kapitolou pro sebe je pak ostudná vyhláška č. 23/2002 Sb., kterou se stanoví výše odměny za odborné vyjádření podané na žádost orgánů činných v trestním řízení, se sazbami 75 až 125 Kč/h, která navíc nemá ustanovení o náhradě nákladů.

4.1.2 Znalečné znaleckých ústavů

Znalečné stejné u ústavů jako u znalců jednotlivých platilo od počátku, od roku 1967. Postupně však se jevílo neúnosným, takže vyhláška č. 184/1990 Sb. zavedla ustanovení § 15a:

Odměňování ústavů – § 15a

Ústavům a jiným pracovištím uvedeným v § 21 zákona (dále jen „znalecké ústavy“) náleží za výkon znalecké činnosti odměna a náhrada nákladů (dále jen „znalečné“) ve výši odpovídající stanoveným cenám nebo smluvním cenám, které znalecké ústavy účtují na základě hospodářských smluv za odborné posudky, expertizy nebo obdobné výkony.

Uvedené ustanovení platilo až do roku 2002; od roku 2003 platí zase obdobně nynější ustanovení § 15a, kdy znalecké ústavy účtují stejnými sazbami, jako znalci jednotliví.

Nyní znalečné znaleckých ústavů obou oddílů seznamu upravuje část III, §§ 15a až 15c vyhlášky č. 37/1967 Sb.:

Část III – Odměňování ústavů

§ 15a

(1) *Ústavům a jiným pracovištím vykonávajícím znaleckou činnost podle § 21 zákona (dále jen „znalecké ústavy“) náleží za výkon této činnosti odměna a náhrada nákladů (dále jen „znalečné“) podle této vyhlášky.*

(2) *Odměna příslušející znaleckému ústavu se stanoví podle sazeb odměn za znalecké posudky (§ 16), pokud je znalecký posudek podáván v řízení před soudem, jiným státním orgánem nebo orgánem vykonávajícím na základě zákona veřejnou správu, a znalecký ústav byl k podání znaleckého posudku ustanoven orgánem, který řízení vede. V případech, kdy je pro podání znaleckého posudku znaleckým ústavem vyžadována zvláštní odborná specializace, lze sazbu odměny příslušející znaleckému ústavu podle § 16 zvýšit až o 50%. Ustanovení § 20 a 21 se při stanovení odměny znaleckému ústavu použijí obdobně.*

(3) *Nejde-li o podání znaleckého posudku podle odstavce 2, náleží znaleckému ústavu znalečné ve výši odpovídající smluvní ceně účtované znaleckým ústavem za odborné posudky, expertizy nebo obdobné úkony.*

§ 15b

Jsou-li pro některé druhy znaleckých posudků stanoveny odměny a náhrady paušální částkou, pro znalecké ústavy se tyto paušální částky nepoužijí.

§ 15c

Při rozhodování o znalečném platí ustanovení § 25 odst. 2. Státní orgán je oprávněn znalečné snížit, byl-li znalecký úkon proveden opožděně nebo nekvalitně.

Při stanovení znalečného ústavům nastává ze strany orgánů veřejné moci řada problémů, zejména:

- snaha snížit znalečné zejména v případech, kdy je pro zpracování posudku ve složitějších případech potřeba většího počtu hodin, zejména tehdy, když je žalovaná částka nižší, někdy i nižší než účtované znalečné;
- nepřiznání hodin za provádění oponentace, jež má pokud možno zabránit chybám v posudku. Jako zdůvodnění bývá uvedeno, že oponentace není předepsána zákonem, přitom i soudní řízení je víceúrovňové, aby se pokud možno zamezilo justičním omylům;
- neuznání příplatku soudem u soudem přibráného znaleckého ústavu druhého oddílu dle § 15a odst. 2 věta druhá. Přitom ustanovení § 21 zákona (znalecká činnost ústavů) odst. 3 hovoří jasně: *Tyto ústavy jsou určeny především pro zpracování znaleckých posudků ve zvlášť obtížných případech vyžadujících zvláštního vědeckého posouzení.* Zdůvodnění jsou zajímavá, např.:
- *Z obsahu spisu ani z obsahu znaleckého posudku nelze dovodit, že by se mělo jednat o činnost výrazně specializovanou, tedy není odůvodněno zvýšení vyúčtovaného znalečného, tak jak je uplatňováno (přitom soud sám znalecký ústav určený pro složité případy přibíral).*
- *Soud nemá pochyb o tom, že při zpracování znaleckého posudku bylo odpracováno deklarované pensum hodin, avšak co se týká navýšení odměny znalce, tak zde nemůže soud znaleckému ústavu vyhovět. Soud má za to, že v daném případě nebyla po znalci požadována žádná zvláštní specializace, posudek nebyl požadován jako spěšný (opět: soud sám znalecký ústav určený pro složité případy přibíral).*
- *Krajský soud usnesen soudu I. stupně prakticky potvrdil; ztotožnil se se soudem I. stupně v tom, že v tomto konkrétním případě nebyla po znalci vyžadována zvlášť odborná specializace, neboť v obecné rovině specializace na objasňování příčin dopravních nehod není nijak neobvyklá a znalec ani netvrdí nezbytnost využití či použití zvlášť specializovaných přístrojů, postupů či zvláštních specializací. Samotná skutečnost, že znalec je zapsán ve II. oddíle ve smyslu ustanovení § 21 odst. 3 zák. 36/1967 Sb. ještě automaticky neznamená možnost navýšení o 50 % ve smyslu ustanovení § 15a odst. 2 cit. vyhl. Pokud znalec v odvolání tvrdí problémy a svízele při vypracování znaleckého posudku, bylo třeba toto tvrzení posoudit jako důvody pro navýšení dle § 20 odst. 1 cit. vyhl., tvrzené důvody (mezioborovost, kombinace vícero působících jevů, nedostatek podkladů) mají oporu v obsahu spisu a znaleckém posudku; odvolací soud proto dospěl k závěru, že odměnu znalce je možno navýšit z důvodů znalcem uváděných o 20 % zvláštní obtížnosti posudku. (Opět: soud sám znalecký ústav určený pro složité případy přibíral; navíc zvýšení lze počítat, v daném případě je ústav ani nesečetl na 70 %).*
- *Odvolací soud neshledal důvod pro navýšení znaleckého posudku o 50 % dle § 15a odst. 2 vyhlášky č. 37/1967*

Sb., když podle tohoto ustanovení se odměna příslušející znaleckému ústavu stanoví podle sazeb odměn za znalecké posudky (§ 16), pokud je znalecký posudek podáván v řízení před soudem a znalecký ústav byl k podání znaleckého posudku ustanoven orgánem, který řízení vede. V případech, kdy je pro podání znaleckého posudku znaleckým ústavem vyžadována zvláštní odborná specializace, lze sazbu odměny příslušející znaleckému ústavu podle § 16 zvýšit až o 50%. Ustanovení § 20 a § 21 se při stanovení odměny znaleckému ústavu použijí obdobně. Navýšení o 50% v případě vypracování znaleckého posudku ústavem není tedy obligatorní, ale k tomuto navýšení je třeba přistoupit tehdy, pokud znalecký ústav provádí posudek v nějaké zvláštní odborné specializaci, která je mimořádná, vyžaduje mimořádné znalosti, příp. specializovaná zařízení. (Opět: soud sám znalecký ústav určený pro složité případy přibral).

Výsledkem šikanování znaleckých ústavů II. oddílu je také jejich rapidní úbytek, jak zřetelně plyne z tabulek a obrázků výše.

4.1.3 Ke znaleckému celkem

Jak bylo mnohokrát kalkulováno a publikováno, stávající hodinová sazba zdaleka nepokryje skutečné náklady znalce. Na rozdíl od platů resp. mezd zaměstnanců je totiž třeba započíst i další náklady, spojené s výkonem znalecké činnosti, zejména režijní, např.:

- náklady na provoz kanceláře (nájem nebo odpisy místností, osvětlení, vytápění, vodné a stočné, připojení počítačové sítě, telefon, úklid, strážní služba ap.),
- náklady na vybavení kanceláře – odpisy (nábytek, počítač s příslušenstvím, další elektronika, měřicí pomůcky, drobný materiál, vozidla, počítačové programy, literatura),
- náklady na další služby (vozidla – údržba a pojištění, část nákladů na pohonné hmoty – režijní jízdy ap.),
- náklady na mzdu za režijní hodiny (odborná školení, studium, režijní činnosti – vedení znaleckého deníku, daňové řízení, neúčtované činnosti – např. konzultace s pracovníky justice resp. policie, náklady na dovolenou, kterou si znalec musí hradit z vlastních prostředků aj.).

Výše komentovaný výpočet průměrné výše odměny za znaleckou činnost byl již mnohokrát publikován; průměrná hodinová sazba pak vychází v současné době minimálně 800 Kč. Zajímavá je v této souvislosti sazba Státního ústavu pro kontrolu léčiv podle vyhlášky viz níže.

Někomu se může zdát, že uvedené položky znalci nepřísluší; jsou zde i názory, že si na ně má znalec vydělat činností mimo zadání orgány veřejné moci. Tohoto názoru zřejmě byl i Ústavní soud ve svém nálezu č. ÚS 13/14 ze dne 15. září 2015⁸⁾ – cit. např.:

- „Vedle toho je ovšem třeba klást důraz i na druhý segment znalecké činnosti, tj. zpracování znaleckých posudků vyžádaných orgány veřejné moci za účelem jejich provedení

coby důkazního prostředku v soudním či jiném řízení před orgánem veřejné moci. Tento segment znalecké činnosti naopak nelze považovat za ryze podnikatelskou činnost ve výše uvedeném smyslu, která je výhradně normována právními předpisy soukromoprávní povahy a je vykonávána za účelem zisku, jelikož znalec – na rozdíl od podnikatele – nenese riziko podnikání a do odměny, kterou za svoji činnost dostává, se nepromítají vynaložené náklady (ty dostává zvlášť). ... Orgánem veřejné moci přiznaná odměna tak zdaleka neznamená jedinou částku, která je příslušnému znalci v souvislosti s vypracováním znaleckého posudku, hrazena.

- Nadto nelze odhlédnout od obecně známé skutečnosti, že v praxi je zcela ojedinělé (s výjimkou vybraných znaleckých ústavů), že by daný znalec svou znaleckou činnost vykonával jako svou hlavní a jedinou podnikatelskou (výdělečnou) činnost. Spíše je častým jevem, že se jedná o činnost toliko vedlejší (doplňkovou), kdy daná osoba je v seznamu znalců zapsána zejména pro své praktické zkušenosti, znalosti a výsledky, jichž v rámci výkonu své hlavní činnosti v daném oboru, odvětví a specializaci doposud dosáhla (kupříkladu znalci z oboru lékařství).
- Ústavní soud v této souvislosti připomíná, že již samotné Ministerstvo spravedlnosti, jak vyplývá z výše rekapitulovaného vyjádření, v současné době „ve spolupráci se skupinou odborníků sdruženou do Komise Ministerstva spravedlnosti pro znalců intenzivně pracuje“ na návrhu nové právní úpravy, týkající se činnosti znalců, tlumočnicků i překladatelů (tedy i jejich odměňování), jejíž příprava byla zahrnuta i do Plánu legislativních prací vlády pro rok 2014, schváleného usnesením vlády ze dne 12. 3. 2014, byť následně přesunuta do roku 2015, a na jejíž finální podobě (včetně úpravy způsobu a výše odměňování znalců) se tedy navrhovatelé, pokud bude skutečně v dohledné době předložena ke schválení Parlamentu České republiky, budou moci svými připomínkami aktivně podílet.
- Jak ostatně Ústavní soud již zdůraznil výše, samotná povaha znalecké činnosti, vykonávaná pro orgány veřejné moci, představuje svojí podstatou činnost ve veřejném zájmu a je proto chybné ji interpretovat jen jako jakoukoliv jinou podnikatelskou činnost, jejímž primárním účelem je dosažení zisku. Jinak řečeno, v případě takto specifické činnosti jako je činnost znalce by se o protiústavnosti nepřiměřeně nízké odměny za znalecký posudek dalo daleko případněji uvažovat v kontextu čl. 26 odst. 3 věty první Listiny (právo získávat prostředky pro své životní potřeby práci) a nikoliv ve vztahu k právu podnikat podle odst. 1 stejného článku. Tato protiústavnost by však byla založena teprve tehdy, pokud by z dané činnosti neplynul vůbec žádný zisk, případně jestliže by určitý minimální zisk i dán byl, nicméně byla by současně stanovena např. povinnost zpracovávat znalecké posudky osobami s určitou specializací, což však ani v jednom ze zmíněných příkladů neplatí. Jak totiž plyne ze shora uvedeného, určitý zisk (nad rámec vynaložených nákladů) zaručuje i stávající právní úprava a nikdo nesmí být k zařazení mezi znalce nucen. Naopak, jmenování znalcem je třeba vnímat i jako jakési

⁸⁾ Viz např. „Aktuální nálezy Ústavního soudu k odměnám znalců“ – Soudní inženýrství č. 2–3/2015.

potvrzení odbornosti a ocenění schopností dané osoby, což je okolnost, která se samozřejmě může pozitivně projevit i v její další profesní činnosti.“

Přitom resort spravedlnosti předpokládá dle státního rozpočtu pro rok 2016 v kapitole 336 (ukazatele Ministerstva spravedlnosti) následující režii⁹⁾:

1. Výdaje justiční část	15 758 612 298 Kč
2. V tom platy soudců	4 102 440 725 Kč
3. V tom platy státních zástupců	1 460 051 429 Kč
4. Platy výkoných zaměstnanců celkem (ř. 2 + 3)	5 562 492 154 Kč
5. Výdaje na režii (rozdíl ř. 1 a 4)	10 196 120 144 Kč
6. Režie vůči výkoným pracovníkům [(ř. 5 / ř. 4) × 100 %]	183 %

V aktuálním znění vyhlášky č. 427/2008 Sb. ve znění vyhl. č. 60/2012 Sb. a č. 327/2013 Sb. jsou pro Státní ústav pro kontrolu léčiv stanoveny diametrálně odlišné hodinové sazby:

Poskytnutí hodinové ústní konzultace	min. 3 100 Kč/h
Poskytnutí hodinové ústní vědecké konzultace	12 500 Kč/h
Příprava a poskytnutí odborné přednášky	2 000 Kč/h
Žádost o zpracování výstupů z databázových systémů	1 000 Kč/h

Jak výše uvedeno, výše sazby znalečného se přes přísliby Ministerstva spravedlnosti již třináct let nemění, na rozdíl od prakticky všech dalších platů v národním hospodářství – státních zaměstnanců, zdravotníků, advokátů, notářů, vojáků a policistů, hasičského záchranného sboru aj. Znalci i znalecké spolky na tuto skutečnost opakovaně upozorňují, ovšem bezvysledně. Opakovaně k tomuto byli intervenováni různí ministři a ministryně

spravedlnosti a vnitra, z jejichž kapitol se znalečné orgánů veřejné moci hradí, ovšem bezvysledně. Ani jeden z těchto resortů ani nepředpokládá, že by se mělo znalečné zvýšit, jak lze usuzovat z toho, že nežadají o navýšení rozpočtu.

Ministerstvu spravedlnosti bylo novelou č. 444/2011 Sb. uloženo v § 26:

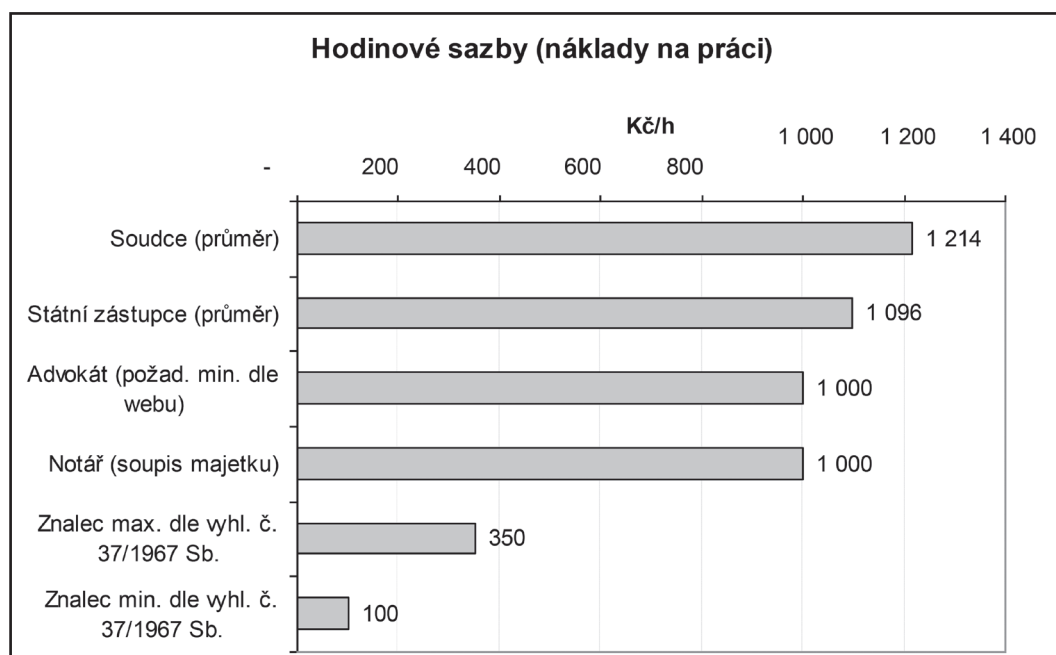
K provedení tohoto zákona upraví ministerstvo spravedlnosti řízení při jmenování a odvolání znalce (tlumočnicka), způsob vedení seznamů znalců a tlumočnicků a seznamů ústavů, zřizování a působnost sborů pro znalecké otázky, odměňování a poskytování náhrady nákladů, způsob kontroly odměňování a vedení deníků znalců a tlumočnicků a podrobnosti o výkonu znalecké a tlumočnické činnosti. Ministerstvo spravedlnosti stanoví vyhláškou seznam oborů a odvětví, u nichž může také jednotlivě stanovit kvalifikační předpoklady.

Je bohužel skutečností, že se z uvedeného uskutečnilo pouze vydání vyhlášky o seznamu znaleckých oborů, jenž je ovšem takřka beze změny převzatým seznamem z dřívější směrnice ministerstva spravedlnosti ČSR ze dne 15. února 1973, čj. 10/73-kontr., o organizaci, řízení a kontrole znalecké činnosti.

Názorné srovnání nákladů na práci (mzdy + režie) resp. hodinových sazeb pracovníků justice, advokátů, notářů a znalců je provedeno v obr. 7. Autor se domnívá, že dalšího komentáře není třeba.

4.2 Poslanecký návrh na změnu zákona o znalcích a tlumočnících

V poslanecké sněmovně byl dne 19. ledna 2016 poslancem panem Mgr. Martinem Plíškem předložen návrh na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících, ve znění pozdějších předpisů, ze kterého uvádíme výňatky:

Obr. 7 Porovnání nákladů na práci (mzdy + režie) pracovníků justice a hodinových sazeb advokátů, notářů a znalců (2015).
Figure 7 Compare the cost of labor justice workers and hourly rates of lawyers, notaries and experts (2015).

ČÁST PRVNÍ

Čl. I.

Zákon č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících, ve znění zákona č. 322/2006 Sb., zákona č. 227/2009 Sb. a zákona č. 444/2011 Sb., se mění takto:

1. Za § 4 se vkládá nový § 4a, který včetně nadpisu zní:

„4a

Vstupní zkouška

(1) Prostřednictvím vstupní zkoušky se ověřují znalosti tohoto zákona a právních předpisů vydaných k jeho provedení, právního postavení znalce před orgány veřejné moci a náležitosti provedení znaleckého posudku. Náležitosti žádosti o vykonání zkoušky, způsob vykonání zkoušky, její formu a průběh stanoví ministerstvo spravedlnosti vyhláškou.

(2) Ministerstvo spravedlnosti umožní do 6 měsíců od doručení žádosti o vykonání zkoušky vykonat po uhrazení poplatku, který stanoví ministerstvo spravedlnosti vyhláškou nejvýše částkou 5 000 Kč, vstupní zkoušku každému, kdo prokáže, že splňuje podmínky uvedené v § 4.

(3) Ten, kdo při vstupní zkoušce neuspěl, může podat novou žádost nejdříve po uplynutí 6 měsíců ode dne konání zkoušky, při které neuspěl.

2. V § 5 odst. 1 se vkládá druhá věta, která zní:

„Podmínkou pro jmenování znalcem je také složení vstupní zkoušky podle § 4a“.

3. Za § 8 se vkládá nový § 8a, který zní:

„§ 8a

(1) Znalec je povinen dbát soustavným vzděláváním o prohlubování svých vědomostí, dovedností a způsobilosti potřebných pro řádný výkon znalecké činnosti.

(2) Znalec si prohlubuje své vědomosti, dovednosti a způsobilost zejména samostatným studiem odborné literatury, účastí na kurzech, školicích akcích, seminářích, odborných a vědeckých konferencích a kongresech, účastí na vědeckých aktivitách, publikační a pedagogické činnosti a vědecko-výzkumné činnosti vztahující se k odbornosti znalce.

4. Za § 16 se vkládá nový § 16a, který včetně nadpisu zní:

„§ 16a

Ověřování odborných znalostí znalců

(1) Ministerstvo spravedlnosti nebo krajský soud může uložit znalci povinnost podrobit se ověření odborných znalostí v případě, že vyjdou najevo skutečnosti důvodně nasvědčující tomu, že znalec pozbyl částečně nebo zcela vědomosti, dovednosti nebo jinou způsobilost potřebnou k řádnému výkonu znalecké činnosti. Povinnost podrobit se opětovně ověření odborných znalostí může být znalci uložena nejdříve po uplynutí 1 roku od úspěšného absolvování ověření odborných znalostí.

(2) Obsahem ověření odborných znalostí znalců je prověření úrovně znalostí vztahujících se ke konkrétnímu oboru, pro který je jmenován.

(3) Způsob, formu a průběh ověřování odborných znalostí stanoví ministerstvo spravedlnosti ve vyhlášce.

5. V § 20 odst. 1 se na konci písm. c) tečka nahrazuje čárkou a vkládá se nové písm. d), které zní:

„d) byla znalci uložena povinnost zúčastnit se ověření odborných znalostí; toto pozastavení končí dnem, kdy znalec při ověřování odborných znalostí uspěl.“

6. V § 25a odst. 1 písm. a) se za slova „§ 8“ vkládají slova „nebo poruší povinnost soustavného vzdělávání podle § 8a“.

7. V § 25a odst. 3 se slova „50 000“ nahrazují slovy „100 000“, slova „100 000“ nahrazují slovy „200 000“ a slova „200 000“ nahrazují slovy „400 000“.

8. V 25b odst. 3 se slova „100 000“ nahrazují slovy „200 000“, slova „200 000“ nahrazují slovy „400 000“ a slova „400 000“ nahrazují slovy „800 000“.

ČÁST DRUHÁ

ÚČINNOST

Čl. II.

Tento zákon nabývá účinnosti prvním dnem čtvrtého měsíce následujícího po dni jeho vyhlášení.

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

I. Obecná část

a) Zhodnocení platného právního stavu

Platná právní úprava znalecké činnosti je obsažena především v zákoně č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o znalcích a tlumočnících“). Zákon o znalcích a tlumočnících upravuje jmenování a odvolávání znalců a tlumočnicků, výkon znalecké a tlumočnické činnosti, odměňování a náhradu nákladů znalců a tlumočnicků, znaleckou činnost ústavů, jakož i působení znalců a tlumočnicků nezapsaných do seznamu znalců a tlumočnicků.

Podrobnosti o řízení znalecké a tlumočnické činnosti, o výkonu znalecké a tlumočnické činnosti, o odměňování ústavů, a o odměnách za znalecké posudky a tlumočnické úkony a náhradách nákladů v souvislosti s nimi stanoví vyhláška č. 37/1967 Sb., k provedení zákona o znalcích a tlumočnících, ve znění pozdějších předpisů.

b) Odůvodnění hlavních principů a vysvětlení nezbytnosti navrhované právní úpravy

Současná právní úprava je vzhledem k době svého přijetí a se zřetelem k tomu, že od nabytí účinnosti byla velmi zřídka novelizována, v mnoha ohledech již nevyhovující současným podmínkám vyvstalým v důsledku vývoje společnosti a technologického rozvoje. Nedostatečnost úpravy je patrná zejména v souvislosti s výkonem činnosti soudních znalců.

Řádný výkon činnosti soudních znalců má přitom zásadní význam zejména ve sporech, které zpravidla vyžadují zpracování znaleckého posudku. Při podání nikoli řádného znaleckého posudku může docházet jak k prodlužování řízení, tak i k případným újmám účastníků řízení.

Přestože od 1. 1. 2012 došlo přijetím zákona č. 444/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících, ve znění pozdějších předpisů, k určitému zlepšení právní úpravy znalecké činnosti, stále není znalecká činnost upravena dostatečně. O kompletně nové a systémové právní úpravě se pouze hovoří.

Z těchto důvodů je předkládána novela zákona o znalcích a tlumočnících, jejímž předmětem jsou tři tematické okruhy. Navrhuje se složení vstupní zkoušky jako jedna z podmínek pro jmenování znalcem, dále se zakotvuje povinnost soustavného vzdělávání a možnost přezkumu odborných znalostí znalce, a dochází k navýšení sankcí za spáchané přestupky a správní delikty právníků osob na dvojnásobek proti současnému stavu. Vstupní

zkouška, povinnost soustavného vzdělávání a možnost přezkumu odborných znalostí se má týkat pouze znalců, nikoli tlumočnicků vzhledem k odlišné povaze jejich činnosti.

Vstupní zkouška je koncipována jako ověření znalostí nezbytných pro výkon znalecké činnosti, tedy především znalosti zákona o znalcích a tlumočnících, znalosti o právním postavení znalce před orgány veřejné moci a náležitosti provedení znaleckého posudku. Podrobnosti o vstupní zkoušce jsou ponechány na úpravě v podzákoně právním předpisu.

Znalecká činnost je vysoce kvalifikovaná činnost, která se neustále vyvíjí. Je tedy naprosto nezbytné, aby si znalci své vědomosti a dovednosti neustále obnovovali a doplňovali v souladu s rozvojem oboru a nejnovějšími vědeckými poznatky. K tomuto účelu bude stanovena povinnost znalce se trvale v oboru vzdělávat. Vzhledem k velkému množství oborů a nepředvídatelnému vývoji v jednotlivých oborech, však není možné stanovit pro každý obor konkrétní požadavky na následné vzdělávání. V případě následného vzdělávání půjde tedy spíše o doplňkový institut zákona, který by měl být v rozumné míře řízen a kontrolován tak, aby strany využívající služeb znalců měly jistotu ohledně jejich minimální (standardní) odborné způsobilosti, ale zároveň aby tento institut zbytečně znalce nezatěžoval.

Vzniknou-li pochybnosti o odbornosti znalce, např. z důvodu, že se orgán veřejné moci domnívá, že jeho posudky jsou po odborné stránce nekvalitní, je možné znalci naříditi tzv. „ověření znalostí“. Byla-li znalci taková povinnost uložena, může být znalci pozastaveno právo vykonávat činnost znalce až do doby, kdy jsou znalosti znalce úspěšně ověřeny.

Podrobnosti o průběhu ověřování znalostí jsou ponechány na úpravě v podzákoně právním předpisu. Vždy bude záležet na oboru, z jehož znalostí má být znalec přezkoušen.

Vzhledem k velkému množství a různorodosti oborů nelze zákonem vymezit konkrétní subjekt, který by byl schopen zajistit ověřování odborné způsobilosti pro všechny existující obory, ale ani konkrétní formu ověřování této odborné způsobilosti. Někdy bude možné ověření odborné způsobilosti pouze písemnou formou, někdy bude nezbytná ústní zkouška.

4.3 Znalci a sankce

Jak je zřejmé, jedním z hlavních udávaných důvodů pro změnu zákona je údajná nutnost stále zpříšňovat dohled nad znalci, včetně sankcí. Autoři tohoto příspěvku neměli údaje, proti kolika znalcům bylo vedeno trestní ev. Správní řízení; požádali proto Ministerstvo spravedlnosti o „sdělení následujících statistických dat za jednotlivá léta 2012 až 2015 (od poslední novely zákona o znalcích a tlumočnících), pokud možno v členění podle znaleckých oborů, odvětví resp. specializací:

- proti kolika znalcům bylo vedeno trestní řízení v souvislosti s jejich znaleckou činností podle jednotlivých ustanovení tr. zákoníku a s jakým výsledkem,

- proti kolika znalcům bylo vedeno správní řízení v souvislosti s jejich znaleckou činností podle jednotlivých ustanovení zákona č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících, a s jakým výsledkem.

Data bychom rádi podrobili analýze a případně následně publikovali v časopisu.“

Ministerstvo spravedlnosti dopisem čj. MSP-334/2016-OSV-OSV/4 odpovědělo v tom smyslu, že taková data nemá k dispozici:

Vážený pane profesore,

k Vaší žádosti ze dne 22. 3. 2016 uvádíme následující. Ministerstvo spravedlnosti ČR Vámi požadovanými informacemi v komplexní podobě nedisponuje, neboť relevantní data dle popsaných hledisek centrálně statisticky sledována a vyhodnocována nejsou. Vedení agendy znalců náleží primárně jednotlivým krajským soudům, které znalce evidují v seznamech znalců a tlumočnicků. Doporučuji Vám proto obrátit se s oběma Vašimi dotazy přímo na krajské soudy, které by Vám měly poskytnout relevantní informace.

K bodu č. 2 Vaší žádosti si pak dovoluji připomenout, že dle zákona č. 36/1967 Sb., znalcích a tlumočnících, je správní řízení ve věcech znalců vedeno nejen ve věcech přestupků znalců, jichž se mohou dopustit při výkonu své znalecké činnosti, ale i ve věcech jmenování znalců, pozastavení či zániku práva vykonávat znaleckou činnost apod. V tomto ohledu je tedy Váš dotaz formulován značně široce.

Ministerstvo spravedlnosti tedy nemá data o ev. protiprávní činnosti znalců, ale sankce proti nim jsou stále na pořadu dne.

4.4 Další znalecké problémy

Dalším znaleckým problémem je antipatie některých orgánů činných v trestním řízení vůči znalcům, kteří zpracovali znalecké posudky na objednávku obhajoby. Jedná se ovšem o problematiku velmi složitou; autoři by se jí rádi věnovali podrobněji v některém letošním čísle časopisu Soudní inženýrství. Náměty od znalců a znaleckých ústavů budou vítány.

5. ZÁVĚR

Autoři se snažili v příspěvku přispět k řešení problémů znalecké činnosti, jež jsou s průběhem času skutečně stále tristnější, nepřispívající ke klidné práci znalecké obce. Zdá se však, že řešení bude ještě na delší dobu. V současné době vznikla iniciativa pěti největších znaleckých oborů (ekonomika, stavebnictví, doprava, strojírenství a zdravotnictví) zastoupených významnými odborníky, a znaleckých profesních sdružení na pomoc ministerstvu a současně pro vytvoření tlaku, aby se konečně problémy konkrétně přiměřeně řešily a ne se jen o nich opakovaně bezvýsledně mluvilo.